

**Škubla P. Velký atlas húb. Bratislava: Vydavateľstvo Príroda 2007. 432 strán.
ISBN 978-80-07-01500-5.**

V Slovenskej republike vychádza v posledných rokoch pomerne veľa kníh o hubách od slovenských i zahraničných autorov, žiaľ rozličnej kvality a najmä vedecko-odbornej úrovne i z hľadiska medicíny.

Ing. Pavol Škubla, CSc., slovenský mykológ, fotograf a ilustrátor mykologických publikácií, člen výboru Slovenskej mykologickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied (SAV), povoláním chemický inžinier, sa venuje mykológii viac ako 25 rokov. Založil a v rokoch 1993–1999 zostavoval a redigoval prvé slovenské mykologické periodikum Spravodajca slovenských mykológov. Je autorom a spoluautorom viacerých knižných mykologických publikácií.

Veľký atlas húb je poslednou knihou P. Škublu, ktorá obsahuje 800 druhov vyšších húb, s ktorými sa môžeme stretnúť v našich lesoch, hájoch, na lúkach a pasienkoch. Do výberu zaradil iba také huby, ktoré tvoria stredné a veľké plodnice, v prírode sú nápadné, dobre viditeľné, a preto sa môžu ľahko dostať do hubárovho košíka. Také druhy húb, ktoré praktický hubár väčšinou s veľkou pravdepodobnosťou nezbiera, ako sú tvrdé a nechutné dre-

vokazné huby, alebo huby, ktoré tvoria drobné plodnice, v tomto atlase nenájde.

Kniha sa člení okrem príhovoru autora na 4 hlavné časti: jedlé huby (286 druhov), jedovaté huby (154 druhov), nejedlé huby (238 druhov) a vzácne huby (122 druhov). Pre praktického hubára je takéto originálne členenie publikácie výhodnejšie, pretože pomáha k odlíšeniu jedlých a jedovatých druhov.

Z medicínskeho hľadiska treba vysoko vyzdvihnúť časť knihy o jedovatých hubách, v ktorej autor vychádza z etiopatogenetickej klasifikácie otráv hubami podľa P. Gavorníka a cituje jeho monografie (Gavorník P. Otravy hubami. Bratislava: Univerzita Komenského 2000; Gavorník P. Otravy jedovatými hubami. Bratislava: VEDA 2002). Je to v Slovenskej republike prvý atlas húb, ktorý rešpektuje aktuálnu modernú medicínsku klinickú diagnostiku a liečbu otráv hubami.

Piktogramy v časti Jedovaté huby označujú aj príslušný typ intoxikácie hubami. Napr. pavučinovce plyšový *Cortinarius orellanus* Fr (č. 357) má v piktograme číslo 8, znamená to, že po konzumácii spôsobí 8. orellaninový

typ otravy hubami; alebo napr. bedlička hnedoružová *Lepiota brunneoincarnata* Chodat et C. Martin (č. 289) má v piktograme číslo 1, čo znamená, že spôsobuje 1. cytotoxický, cyklopeptidový typ otravy, obdobne ako muchotrávka zelená *Amanita phalloides*. Vo väčšine doterajších atlasov húb je totiž obvykle uvedené iba jednoduché konštatovanie, že huba je jedovatá. Základom prevencie mykointoxikácií je nevyhnutnosť mať adekvátne vedomosti o morfológických znakoch a účinkoch jedovatých húb a ich nejedlých a jedlých dvojníkov. V tejto oblasti je potrebné urýchlene zintenzívniť a skvalitniť pregraduálnu i postgraduálnu výučbu lekárov a zdravotnú výchovu celej populácie.

K výborným pomôckam pri poznávaní húb (vrátane tých, ktoré môžu poškodiť zdravie človeka) bude nepochybne patriť aj Škublov Veľký atlas húb.

prof. MUDr. Andrej Dukát, CSc., FESC
www.fnspsba.sk
e-mail: andrej.dukat@faneba.sk

Doručeno do redakce: 5. 9. 2007

**Kutnohorská J. Etika ve zdravotnictví. Praha: Grada Publishing 2007. 163 stran.
ISBN 978-80-247-2069-2.**

Ošetrovatelství v posledních letech doznalo u nás velkého rozvoje. Je záslužné, že se publikace Jany Kutnohorské Etika ve zdravotnictví nevěnuje pouze rozvoji ošetrovatelství ve fyzickém slova smyslu, které často vede k odlidštění zdravotní péče o nemocné, ale že obrací pozornost rovněž k etickým problémům ošetrovatelství, ke

vztahu sestry k pacientovi i vzájemným vztahům zdravotníků. Prvních 100 stran knihy je zaměřeno na historii, vysvětlení pojmů z etiky i přiblížení etických hodnot a principů. Všimá si vztahů etiky a práva. Důležitou kapitolou je Vymezení etiky v ošetrovatelství, role sestry, cílů etiky, pravidel a zdrojů. Kořeny ošetrovatelské etiky

hledá v rozvoji etiky lékařské. Do hloubky jde i vysvětlení návaznosti zdrojů zdravotnické etiky nejen na tradiční hippokratovské tradice, ale i na tradice židovsko-křesťanské i novodobé filozofické směry a holizmus. K praxi sestry se obrací v dalších kapitolách, v nichž zdůrazňuje nutnost sebezdokonalování a rozvíjení morál-